МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря

Кафедра менеджменту

Код РНПД

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

СВІТОВЕ ЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ
WORLD ECONOMIC ENVIRONMENT

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
тип дисципліни *вибіркова*
мова викладання *українська*

Миколаїв – 2024

Розробник: Ігор Сіренко, кандидат економічних наук, доцент

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «*Світове економічне середовище*» розглянутий на засіданні кафедри *менеджменту*

Протокол №6 від «3» 01 2024 р.
Завідувач кафедри Ігор Сіренко

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «*Світове економічне середовище*» розглянутий методичною радою факультету економіки моря
Протокол №7 від «5» 01 2024 р.
Голова Вячеслав Івата

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «*Світове економічне середовище*» погоджений з навчальним відділом
Начальник відділу Андрій Лабарткава

Робоча програма навчальної дисципліни «*Світове економічне середовище*» затверджена Навчально-методичною радою НУК
Протокол №1 від «21» 02 2024 р.
Голова НМР НУК Сергій Слободян

© НУК, 2024

ЗМІСТ

Вступ....4
1. Опис навчальної дисципліни....5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни....6
3. Передумови для вивчення дисципліни....6
4. Очікувані результати навчання....6
5. Програма навчальної дисципліни....6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування .9
7. Форми поточного та підсумкового контролю....9
8. Критерії оцінювання результатів навчання....12
9. Рекомендовані джерела інформації....13

ВСТУП

Анотація

Вітчизняний бізнес входить як важлива складова частина до світового економічного середовища і працює в умовах як локальних, так і глобальних процесів та потоків ресурсів. Світове економічне середовище розглядається в курсі як цілісна система, яка лежить в основі матеріальних досягнень сучасної цивілізації. Значна увага приділяється аналізу процесів інтернаціоналізації, транснаціоналізації та глобалізації економічних процесів, взаємодії міжнародних інституцій, товарних ринків і сфери послуг, світового капіталу, інформаційних технологій, руху робочої сили. Важливе місце відведено перспективам галузевого розвитку національної економіки як частини світової. Розкриваються базові аспекти зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові слова: світовий ринок, міжнародні товарні ринки, міжнародні фінансові ринки, світові послуги, економічна географія, міжнародні економічні відносини, глобальна економіка, блакитна економіка, зовнішньоекономічна діяльність, міжнародна торгівля, міжнародний розподіл праці, бізнес-технології.

Abstract

Domestic business is an important component of the global economic environment and operates in conditions of both local and global processes and resource flows. The world economic environment is considered in the course as a holistic system that underlies the material achievements of modern civilization. Considerable attention is paid to the analysis of the processes of internationalization, transnationalization and globalization of economic processes, the interaction of international institutions, commodity markets and the service sector, world capital, information technologies, and the movement of labor. An important place is given to the prospects of the sectoral development of the national economy as part of the world economy. Basic aspects of foreign economic activity are revealed.

Keywords: world market, international commodity markets, international financial markets, world services, economic geography, international economic relations, global economy, blue economy, foreign economic activity, international trade, international division of labor, business technologies.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="13">Галузь знань:
Всі

Спеціальність:
всі

Освітня програма:
всі</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Електронний адрес РПНД на сайті Університету</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Індивідуальне науково-дослідне завдання
не передбачене</td><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин 150</td><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4

самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="5">Освітній рівень:
перший (бакалаврський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:
не передбачене</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «*Світове економічне середовище*» є формування у студентів системних знань про основні тенденції економічної інтеграції на міжнародному та регіональному рівнях та інструментарію, який дозволяє створити і розвивати ефективний бізнес в умовах глобальних економічно-інтеграційних процесів.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни передбачає набуття студентами таких елементів компетентностей:

- знання теорій глобальної та регіональної інтеграції національних господарств;
- здатність визначати й оцінювати прояви глобальних економічних процесів та викликів на міжнародну діяльність бізнесу;
- розуміння сутності та видів бізнес-інструментарію в сучасному глобалізованому економічному середовищі;

за рахунок чого здобувачі набувають наступних переваг:

- вміння приймати швидкі та обґрунтовані рішення щодо вибору інструментів ведення бізнесу в умовах глобальних економічних процесів;
- вміння створювати та розвивати ланцюги цінностей для збільшення вартості бізнесу.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Міжнародна економічна інтеграція

Тема 1.1. Світова економіка та світове економічне середовище.

Світове господарство: сутність, елементи і суб’єкти, фактори розвитку. Типологізація країн – суб'єктів світового господарства. Міжнародна економіка: сутність, структура. Внутрішнє й зовнішнє середовище міжнародної економіки.

Література: ([6, с. 46-53, 58-90, 96-135; 1, с. 36-50, 52-72])

Тема 1.2. Інтеграційні процеси глобального та регіонального господарства.

Сутність процесів міжнародної економічної інтеграції, передумови їх виникнення та цілі їх здійснення.

Міжнародні торговельні зв’язки і обмін у давніх цивілізаціях і добу античності, середньовіччя, в колоніальний період, в умовах становлення індустріальної цивілізації, у неоколоніальний і новітній періоди.

Основи суперечливості сучасних глобалізаційних процесів, їх позитивні та негативні наслідки і загрози. Зміни в експортно-імпортному розподілі обсягів світової торгівлі між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються.

Література: ([1, с. 230-247, 303-312])

Тема 1.3. Світова торгівля

Світова комерція і міжнародна торгівля. Світовий ринок сировинних ресурсів. Світовий ринок товарів виробничого призначення. Світовий ринок товарів споживання. Світовий ринок інформаційних ресурсів. Світова торгівля послугами.

Література: ([2, с. 57-78, 79-95, 111-127; 1, с. 96-126])

Тема 1.4. Фінансово-інвестиційні і технологічні ринки.

Міжнародний ринок інвестицій. Основні теорії руху капіталів. Основні форми руху капіталу в глобальному середовищі. Державне і міжнародне регулювання інвестицій. Світова торгівля технологіями. Глобальне технологічне партнерство. Валютно-фінансові ринки. Міжнародний кредит та міжнародні комерційні фінансово-кредитні інституції.

Література: ([2, с. 96-110, 129-139; 1, с 148-168, 169-185, 187-210, 212-227])

Змістовий модуль 2. Менеджмент бізнес-суб'єкта у світовому бізнес-середовищі

Тема 2.1. Організаційні структури та культури міжнародних бізнес-структур.

Сутність поняття «організаційна структура», її види у міжнародному бізнесі. Сутність поняття «організаційна культура», її види у міжнародному бізнесі. Взаємозв'язок організаційної структури із стратегією міжнародної фірми.

Література: ([5, с. 146-168])

Тема 2.2. Стратегія виходу бізнес-структури на міжнародний і світовий ринки.

Сутність стратегій та причини їх вибору. Групи еталонних стратегій розвитку міжнародного бізнесу. Способи виходу на зарубіжні ринки. Вибір способу міжнародної експансії бізнесу. Маркетинг і лідерство в міжнародній конкуренції.

Література: ([3, с. 285-303; 4, с. 43-50; 5, с. 124-142, 171-188])

Тема 2.3. Бізнес-моделі у міжнародному бізнесі.

Поняття бізнес-моделі. Класифікації бізнес-моделей. Підходи до розроблення бізнес-моделей. Бізнес- процеси в моделі діяльності міжнародної компанії. Аутсорсинг міжнародних компаній. Управління глобальною системою постачання. Ресурсне забезпечення міжнародного бізнесу.

Література: ([4, с. 159-174])

Тема 2.4. Бізнес-комунікації.

Підготовка до переговорів з іноземними партнерами. Загальні правила ведення ділових переговорів. Традиції, правила та звичаї ділового спілкування. Вимоги офіційного протоколу при проведенні ділових переговорів та зустрічей. Поняття етики і соціальної відповідальності бізнесу. Етичні аспекти поведінки компанії у міжнародному контексті. Сфери соціальної відповідальності бізнесу.

Література: ([3, с. 367-402; 4, с. 181-192; 5, с. 191-210])

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годи									
	денна форма					заочна форма				
	разом	у тому числі				разом	у тому числі			
		лек	пр	лаб.	с.р.		лек	пр	лаб.	с.р.
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Міжнародна економічна інтеграція										
Світова економіка та світове економічне середовище	8	2	2	-	4	8	0,5	0,5	-	7
Інтеграційні процеси глобального та регіонального господарства	16	4	4	-	8	16	0,5	0,5	-	15
Світова торгівля	30	5	5	-	20	30	1	1	-	28
Фінансово-інвестиційні і технологічні ринки	21	4	4	-	13	21	1	1	-	19
Разом за змістовим модулем 1	*75*	*15*	*15*	-	*45*	*75*	*3*	*3*	-	*69*
Змістовий модуль 2. Менеджмент бізнес-суб'єкта у світовому бізнес-середовищі										
Організаційні структури та культури міжнародних бізнес-структур	8	2	2	-	4	8	0,5	0,5	-	7
Стратегія виходу бізнес-структури на міжнародний і світовий ринки	16	4	4	-	8	16	0,5	0,5	-	15
Бізнес-моделі у міжнародному бізнесі	30	5	5	-	20	30	1	1	-	28
Бізнес-комунікації	21	4	4	-	13	21	1	1	-	19
Разом за змістовим модулем 2	*75*	*15*	*15*	-	*45*	*75*	*3*	*3*	-	*69*
Разом за курсом	***150***	***30***	***30***	***-***	***90***	***150***	***6***	***6***	***-***	***138***

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Світова економіка та світове економічне середовище	2	0,5
2	Інтеграційні процеси глобального та регіонального господарства	2	0,5
3	Світова торгівля	1	0,5
4	Фінансово-інвестиційні і технологічні ринки	2	0,5
5	Організаційні структури та культури міжнародних бізнес-структур	2	0,5
6	Стратегія виходу бізнес-структури на міжнародний і світовий ринки	4	0,5
7	Бізнес-моделі у міжнародному бізнесі	5	1
	Разом	18	4

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Інтеграційні процеси глобального та регіонального господарства	2	-
2	Світова торгівля	4	0,5
3	Фінансово-інвестиційні і технологічні ринки	2	0,5
4	Бізнес-комунікації	4	1
	Разом	12	2

Самостійна робота

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	15	45
2	Підготовка до практичних робіт	12	10
3	Підготовка до семінарів	33	20
4	Реферат	15	-
5	Написання контрольної роботи	-	48
6	Підготовка до заліку	15	15
	Разом	90	138

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

- для всіх видів занять: робота з літературою; пояснення; ілюстрування;
- для лекційних занять: лекція; відеометод;
- для семінарських занять: дискусія; диспут;
- для практичних занять: практична робота; інструктаж;

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- фронтальне опитування;
- усні відповіді під час семінарських занять;
- виконання практичних завдань та розгляд ситуацій на практичних заняттях;
- модульна контрольна робота у вигляді стандартизованих тестів;
- реферат, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- студентські виступи на наукових заходах;
- залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою оцінок поточного контролю і заключного заліку.

У проміжних оцінках (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інші види активностей протягом семестру) студент може набрати до 85 балів.

Питома вага заключного заліку в загальній системі оцінок – 15 балів. Право здавати заключний залік дається студенту, якій з урахуванням проміжних оцінок і максимального балу заключного заліку набирає не менше ***60 балів***.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після отримання одної з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Критерії оцінювання результатів навчання за формами навчальної діяльності

Практичні роботи

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
4	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам.
3	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам.
2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. Складений звіт містить неточності у висновках та помилки
1	Студент складає скорочену умову задачі, робить обчислення лише за готовою формулою.
0	Студент не розв'язує задачі.
	Максимальна оцінка студента за даний компонент програми «практичні заняття»: для денної форми навчання – 24 бали; для заочної форми навчання – 12 балів.

Відповіді на семінарах[1]. Відповіді на питання контрольної роботи[2]

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
3	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу

[1] На здобувачів освіти усіх форм навчання

[2] Для здобувачів освіти заочної форми навчання

2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.
	Максимальна оцінка студента за компонент програми «семінарські заняття»: для денної форми навчання – 36 балів (9 робіт по 4 бали), для заочної форми навчання – 28 балів. *Максимальна оцінка студента заочної форми навчання за компонент програми «контрольна робота» – 20 балів.*

Реферат, есе

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
15	Робота містить своєчасну повну інформацію з обраної теми, логічно структурована, подана гарною літературною мовою; містить аналіз, систематизацію й узагальнення за обраною темою, аргументовані висновки; проілюстрована з високою якістю.
12	Робота в цілому містить актуальну точну достовірну інформацію з обраної теми, яка добре проілюстрована і логічно структуровано подана; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
9	Відповідь має незначну кількість суттєвих фактологічних помилок або застарілі елементи в подачі інформації, серед ілюстрацій є погано оформлені.
6	Робота містить значну кількість застарілої інформації, що не відповідає дійсності, погано структурована, має значну кількість граматичних помилок, використовується невірна термінологія, робота погано проілюстрована.
3	Зміст роботи не відповідає обраній темі, робота не проілюстрована, містить значну кількість фактологічних помилок.
0	Студент не здав роботу або робота містить ознаки академічної недоброчесності.
	Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 15 балів.

Поточний модульний контроль у форму тестування

Правильних відповідей,%	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Відповіді на підсумковому контролі

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв’язки, містить аргументовані висновки.
4	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.

2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дав відповіді.
	Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 15 балів (3 питання по 5 балів).

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Виконання практичних завдань	6х4 бали = 24 балів	3х4 = 12 балів
Участь у семінарських заняттях	9х4 бали = 36 балів	7х4 = 28 балів
Поточний модульних контроль	1х10 балів= 10 балів	1х10 = 10 балів
Контрольна робота (5 питань по 4 бали), реферат, есе	1х15 балів = 15 балів	5х4 = 20 балів 1х15 = 15 балів
Всього	**85**	**85**

8. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1.1	Семінарське №1	4	Те саме	4
	Т1.2	Семінарське №2	4	-//-	4
	Т1.2	Практичне №1	4	-//-	-
	Т1.3	Семінарське №3	2	-//-	4
	Т1.3	Практичне №2	4	-//-	4
	Т1.3	Практичне №3	4	-//-	-
	Т1.4	Семінарське №4	4	-//-	4
	Т1.4	Практичне №4	4	-//-	4
ЗМ 2	Т2.1	Семінарське №5	4	-//-	4
	Т2.2	Семінарське №6	4	-//-	4
	Т2.2	Семінарське №7	4	-//-	-
	Т2.3	Семінарське №8	4	-//-	-
	Т2.3	Семінарське №9	4	-//-	-
	Т2.3	Семінарське №10	2	-//-	4
	Т2.4	Практичне №5	4	-//-	4
	Т2.4	Практичне №6	4	-//-	-
ПМК		Тест	10	-//-	10
Контрольна робота, реферат, есе			15	-//-	35 балів
Підсумковий контроль		Залік	15	-//-	15
Сума			**100**		**100**

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник / А.І. Боярчук, Р.П. Огородник, І.А. Плющик, Н.М. Антофій, Н.Є. Федорова. Херсон, ТОВ «ВКФ « СТАР» ЛТД», 2018. 374 с.
2. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Частина 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдіч, О.А. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 142 с.
3. Міжнародний бізнес: навч. посібник. / під заг. ред. Т. В. Орєхової. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 425 с.
4. Тарасенко С. В. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. Суми : Сумський державний університет, 2021. 222 с.
5. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / О. М. Файчук, С. В. Сидоренко. К. : НУБіП України, 2016. 236 с.
6. Світова економіка: підручник/ За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 349 с.

Допоміжна література

7. Пушкар, Т. А. Конспект лекцій з дисципліни «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ». Харків: ХНУМГ, 2014. 106 с.
8. Управління інноваційними проектами в умовах міжнародної інтеграції [Текст] : монографія / [О. О. Охріменко та ін.] ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 260 с
9. Липов В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Практикум : навчально-практичний посібник. К. :Професіонал, 2009. 336 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

10. Wikipedia – Інтернет-енциклопедія. URL: www.wikipedia.org
11. Офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні. Режим доступу: http://www.delukr.cec.eu.int
12. Офіційне Інтернет-представництво Президента України / Європейський вибір. Режим доступу: http://www.president.gov.ua/topics/prior_eurochoice
13. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського госпрдарства України. Режим доступу: http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA.-
14. Сайт співпраці України з ЄС. Режим доступу: http://www.ukraineeu.mfa.gov.ua
15. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua
16. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. Режим доступу: http://www.imf.org
17. Офіційний сайт Організації Об’єднаних Націй. Режим доступу:http://www.un.org
18. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. http://www.wto.org
19. Global Trade Alert. Режим доступу: https://www.globaltradealert.org